

Älypuhelin ammattimaisena videokuvausvälineenä

Ville Riipinen

OPINNÄYTETYÖ
Helmikuu 2022

Media-alan koulutus
Käsikirjoittaminen

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Media-alan koulutus
Käsikirjoittaminen

VILLE RIIPINEN

Älypuhelin ammattimaisena videokuvausvälineenä

Opinnäytetyö 40 sivua, joista liitteitä 1 sivua
Helmikuu 2022

Tässä opinnäytetyössä pyrin tutkimaan, millaisia mahdollisuuksia puhelin tarjoaa videokuvausvälineenä nykyaikaisessa mediakentässä. Olen itse kuvannut viimeiset kolme vuotta amatikseni videosisältöä puhelimella. Nämä vuodet ovat sisältäneet paljon kokeiluja, erehdyksiä ja onnistumisia. Olen kohdannut omia ja muiden ennakoasenteita puhelimella kuvaamisen suhteen. Voinko esimerkiksi kutsua itseäni videoammattilaiseksi, jos työvälineenäni on niinkin arkinen työkalu kuin puhelin?

Opinnäytetyöni pohjautuu pääosin omiin kokemuksiini puhelimen käyttämisestä musikkivideon ja dokumenttielokuvan kuvaamisessa. Lähteinä olen käyttänyt muun muassa monien videosisältöä tuottavien ammattilaisten näkemyksiä puhelimen video-ominaisuuksista. Lisäksi analysoin iPhonella kuvatun täyspitkän elokuvan High Flying Bird.

Puhelimella voidaan nykyään ottaa todella laadukasta videokuvaa, varsinkin valo-olosuhteiden ollessa otolliset. Puhelinten kameroiden kehitys on ottanut viime vuosina suuria harppauksia eteenpäin. Puhelinvalmistajat ovat panostaneet suurempien ja laadukkaampien sensoreiden ja optiikan kehitykseen. Tämän lisäksi puhelinten prosessointikyky on kehittynyt valtavasti mahdollistaen yhä paremman kuvainformaation hyödyntämisen.

Puhelin on nopea ja monipuolinen videokuvaustyökalu, joka soveltuu monenlaiseen videosisällön luomiseen. Sillä on toki vielä myös paljon rajoitteita, johtuen siitä, ettei sitä ole varta vasten luotu videokuvaamiseen. Opinnäytetyössäni tulen perusteellisesti käymään läpi puhelimen hyötyjä ja haasteita videokuvaamisessa. Tulevaisuudessa raja ammattivideokameran ja puhelimen välillä tulee oletettavasti kaventumaan yhä enemmän. Puhelimet tulevat hyödyntävät yhä enemmän tietokoneavusteista tekoälyä, mikä mahdollistaa ammattimaisemman videosisällön luomisen.

Asiasanat: älypuhelin, sisällöntuotanto, elokuvanteko, mobiilikuvaaminen

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Media, Film and Television
Screenwriting

VILLE RIIPINEN

Smartphone as a Professional Filmmaking Tool

Bachelor's thesis 40 pages, appendices 1 pages
February 2022

The purpose of this thesis was to explore the possibilities that a smartphone offers as a video capture device in the modern media field. For the past three years, the author of this thesis has shot professional video content on his iPhone. These years have included a lot of experimentation, mistakes and successes. He has encountered his own and others' preconceptions about shooting with a smartphone. For example, can one call himself a video professional if his tool is as mundane as an iPhone?

The thesis is mainly based on the author's own experiences of using a smartphone for shooting a music video and a documentary film. The views and opinions of many video content professionals on the video features of the iPhone were used as source material. In addition, an analysis is provided on the full-length movie *High Flying Bird* that was shot entirely on an iPhone.

Today, the smartphone can shoot great quality video, especially in favorable lighting conditions. The development of smartphone cameras has taken great strides forward in recent years. Phone manufacturers have invested in the development of larger and higher quality sensors and optics. In addition to this, the processing power of smartphones has evolved tremendously, enabling ever better picture utilization.

The phone is a fast and versatile video capture tool suitable for creating a wide variety of video content. Of course, it also has its limitations, due to the fact that they are not created specifically for video recording. In this study, the benefits and challenges of smartphone filmmaking are reviewed in detail. In future, the line between a professional video camera and a smartphone is expected to narrow further. Phones will increasingly take advantage of computer-assisted artificial intelligence, which will enable the creation of more professional video content.

Key words: smartphone, content creation, filmmaking, mobile videography

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	ÄLYPUHELIN VIDEOSISÄLLÖNTUOTANNOSSA	7
2.1	Kameroiden kehitys puhelimissa	7
2.2	Uusi askel kehityksessä ja tulevaisuuden näkymät	8
2.3	Kuvauskalusto.....	11
2.3.1	Mikrofoni.....	11
2.3.1	Kuvausvalo.....	13
2.3.3	Kamerajalusta	14
2.3.4	Gimbaali	14
2.4	Sovellukset auttamassa videokuvaamista	15
3	ÄLYPUHELIMEN KÄYTTÖ KÄYTÄNNÖN VIDEOTYÖSSÄ	18
3.1	Case study – musiikkivideon kuvaaminen älypuhelimella	18
3.2	Case study – dokumenttielokuvan kuvaaminen älypuhelimella....	19
4	ÄLYPUHELIMET TÄYSPITKISSÄ ELOKUVATUOTANNOISSA	23
5	MOBIILIKUVAAMISEN HYÖDYT JA HAASTEET	26
5.1	Mobiilikuvaamisen hyödyt.....	26
5.1.1	Keveys, käytännöllisyys ja nopeus.....	26
5.1.2	Monipuolisuus	27
5.1.3	Hinta.....	27
5.1.4	Kuvanlaatu (varauksin).....	28
5.1.5	Kuvanvakaus.....	28
5.1.6	Näyttö	29
5.1.7	Ihmisten mielikuvat.....	29
5.2	Mobiilikuvaamisen haasteet.....	30
5.2.1	Kuvanlaatu	30
5.2.2	Keveys.....	30
5.2.3	Kompromissit.....	31
5.2.4	Selfie videot – etukameran rajoitukset	31
5.2.5	Ohjelmistot	32
5.2.6	Addiktiivisuus ja muut häiriötekijät.....	33
5.2.7	Mielikuvat ja ammatti-identiteetti	33
6	POHDINTA	35
	LÄHTEET.....	38
	LIITTEET.....	40
	Liite 1. Lotta Maija - Siunattu Voima (Official Music Video) - Linkki.....	40
	Liite 2. Glyfosaatti – dokumenttielokuva - Linkki.....	40

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö sai alkunsa kysymyksestä: pystynkö luomaan ammattitasaista videosisältöä omalla puhelimellani? Sitä ennen olin vuosia harmitellut, ettei minulla ole ammattitason kameraa, enkä uskaltanut ryhtyä mihinkään merkittäviin projekteihin pelkän puhelimeni kanssa. Kuulin kolme vuotta sitten elokuvasta nimeltä *Tangerine*, joka oli täyspitkä elokuva ja joka oli kuvattu pelkästään iPhone 6s -puhelimien kameralla. Kyseinen elokuva oli voittanut useita palkintoja elokuvafestivaaleilla, joten tämä herätti suuresti kiinnostukseni. Siitä rohkaistuneena lähdin lopulta kokeilemaan, mihin näillä nykyaikaisilla puhelimilla pystytään. Olen nyt kolmen vuoden aikana kuvannut musiikkivideon, dokumenttielokuvan ja useita asiakastöitä puhelimeni avulla. Tämä opinnäytetyö tulee käsittelemään näitä kokemuksiani sekä syventymään myös siihen, millaisia täyspitkiä elokuvia puhelimilla on kuvattu viimeisten vuosien varrella.

Koen olevani tarinankertoja, ja tärkeintä minulle on saada välitettyä tarinoita videokuvan avulla. En koe olevani ammattikuvaaja, eikä se ole edes oma pääsuuntautumiseni. Oma erikoistumisalani on käsikirjoittaja ja leikkaaja. Kuvaaminen on kuitenkin tullut elämäni yhä enemmän ja enemmän viimeisten vuosien aikana, kun olen alkanut kuvaamaan videoita omalla puhelimellani. Puhelin on tarjonnut minulle matalan kynnyksen tuoda omia ideoitani konkreettiseen muotoon ja luoda haluamaani sisältöä.

Pohtiessani opinnäytetyön aihetta, minulle oli tärkeänä arvona se, että siitä on mahdollisimman paljon hyötyä muille videosisällön tuottajille. Opinnäytetyöni tavoitteena on rohkaista muita videon tuottajia luomaan mediasisältöä huolimatta siitä, että kuvauskalusto ei ole täydellinen tai perinteisen käsityksen mukainen. Tavoitteenani on myös innostaa videoiden tekijöitä tutkimaan ja näkemään niitä erityislaatuisia mahdollisuuksia, joita kamerakännyköillä on tarjota. Mobiilikuvauksella on myös sellaisia ominaisuuksia, joita ammattikamerasta ei löydy. Laadukas älypuhelin on tärkeä työväline tässä ajassa, kun mediasisältöä kulutetaan pääosin puhelimelta ja erilaisissa sosiaalisen median sovelluksissa. Opinnäytetyöni on myös suunnattu media-alan kouluille ja oppilaitoksille, mutta toivon, että se voisi tavoittaa myös muita media-alan tekijöitä.

Kännykkäkameroiden videokuvanlaaduissa on suuria eroja, joten aiheen rajaamiseksi päädyin opinnäytetyössäni tarkastelemaan Applen iPhone -puhelin malleja. Tekemässäni musiikkivideossa olen käyttänyt iPhone XR -mallia, jonka jälkeen olen siirtynyt iPhone 11 pro -puhelimeen. Tällä puhelimella olen kuvannut dokumenttielokuvan ja lukuisia asiakastöitä. iPhone-mallisto on kokenut suuria muutoksia videokuvaamisen osalta viimeisimmän iPhone 13 -mallin suhteen, joten tulen käymään läpi myös sen tuomat muutokset mobiilivideokuvaamiseen. Itse en kyseistä puhelinta omista, mutta olen päässyt testaamaan sen videokuvausominaisuuksia.

2 ÄLYPUHELIN VIDEOSISÄLLÖNTUOTANNOSSA

2.1 Kameroiden kehitys älypuhelimissa

Mobiililaitteilla kuvaaminen on pikkuhiljaa mullistanut mediakenttää viimeisten noin 20 vuoden aikana. Matkapuhelimet alkoivat kehittyä 1990-luvulla nopeasti Nokian johdolla, mutta varsinainen läpimurto kameroiden ja videokuvaamisen kannalta tapahtui kuitenkin iPhoneen tultua markkinoille vuonna 2007. (Uskali 2013, 37.) Silloin älypuhelimia alettiin käyttää mm. myös videojournalismissa ja syntyikin käsite mobiilijournalismi. Mobiilijournalismin kehittymiselle käännteentekevä hetki olikin nimenomaan Applen iPhoneen tulo markkinoille. Se tarjosi toimittajille käyttäjäystävällisen puhelimen hyvillä ominaisuuksilla ja lukuisilla sovelluksilla. (Borum & Quinn 2016, 21.)

Puhelimissa olevat kamerat ovat viime vuosina ottaneet suuria kehitysaskelleita eteenpäin. Aiemmin halveksitusta sekä kuvanlaadultaan ala-arvoisesta kännykkäkamerasta on kehkeytynyt jopa media-alan ammattilaisten hyväksymä ja käytämä tuotantoväline. Hyvälaatuisten kuvien ja videoiden lisäksi kännykällä saa tehtyä siinä sivussa lukuisia muitakin tehtäviä, mihin yksikään oikea kamera ei pysty. (Ylönen 2019.) Puhelimilla voi esimerkiksi tehdä leikkaus- ja muita jälkituotantovaiheita, sekä suoratoistaa videoita suoraan sosiaalisen median kanaville.

Puhelinten kuvanlaadun suurin kehitysaskel tapahtuu ennen kaikkea kuorien alla, vaikka toki myös fyysinen optiikka kehittyy vähitellen. Puhelimet alkavat olemaan supertietokoneita, ja niiden suoritusnopeus onkin valjastettu avustamaan kameroiden käyttöä kuvaustilanteissa. Käytännössä tämä on toteutettu esimerkiksi tekoälyä hyödyntävään automatiikkaan. (Ylönen 2019.)

Älypuhelinten kuvanlaatu onkin huikean laadukasta niiden sensorikokoonsa nähden. Puhelinten kuvanvakaus ja kasvojen tunnistus ovat erittäin hyviä ja ne vähentävät kokemattomankin kuvaajan tekemiä virheitä. Puhelimet ovat mahdollistaneet ja tulevat tulevaisuudessa yhä enemmän mahdollistamaan amatöörikuvaajille mahdollisuuksia toteuttaa itseään laadukkaalla kuvanlaadulla. (Haapoja 2020.) Itsekin koen olevani vielä täysin amatöörikuvaaja, mutta huomaan, että

puhelimien tarjoama helppous ja automatiikka auttavat minua tuottamaan laadukkaampaa videokuvaa.

2.2 Uusi askel kehityksessä ja tulevaisuuden näkymät

Syyskuussa 2021 Apple julkisti toistaiseksi uusimman puhelinmallistonsa, iPhone 13:n. Kyseisessä mallistossa on tehty erityisen suuria muutoksia videokuvaukseen liittyen, ja siihen on tullut myös ominaisuuksia mitä ei olla aikaisemmin puhelimissa saati muissakaan kameroissa nähty. Puhelimen kameran suurimpia rajoitteita on ollut sen pieni sensorikoko, minkä johdosta se ei pysty ottamaan ammattikameroihin verrattuna vastaavanlaisesti valoa sisään. Tämän vuoksi kuvaan ei muodostu suuria syväterävyyseroja. Puhelimiin on pyritty tietokoneavusteisesti kehittämään erilaisia tapoja mallintaa isompisensoristen kameroiden kuvaominaisuuksia. (Stalman 2021.) Näin ollen, tuodaan puhelimen ottamaa kuvanlaatua lähemmäksi ammattikameroita.

Tietokoneavusteinen kuvaaminen on toistaiseksi ollut erityisen suuressa käytössä valokuvauksessa, sillä puhelin pystyy ottamaan useita kuvia lähihetkestä yhdistäen kaiken kuvainformaation yhdeksi kuvaksi. Näin ollen se pystyy keräämään enemmän yksityiskohtia ja valoa yhteen kuvaan. Puhelimet pystyvät tekoälyn avulla tunnistamaan ja muokkaamaan eri elementtejä kuvasta niihin sopivalla tavalla. Kun otetaan esimerkiksi kuvaa ihmisestä kirkasta taivasta vasten, normaalisti kuvassa pitäisi valita joko oikein valaistut kasvot tai oikein valaistu taivas. Uusimmat iPhonet pystyvät kuitenkin tunnistamaan nämä elementit kuvassa ja säätelemään valaistusta niin, että sekä kasvot ja taivas ovat vähintään kohtuullisesti valaistut. Myös pimeäkuvaamisen suhteen iPhonet ovat kehittyneet valtavasti valokuvauspuolella, mutta videokuvaamisen suhteen askeleet ovat olleet pienempiä. Videokuvauksessa puhelimen prosessointikyvyyn pitäisi olla vielä huomattavasti tehokkaampaa ja nopeampaa, jotta se pystyisi tekemään vastaavanlaisia tietokoneavusteisia muokkauksia kuvaan. Videokuvauksessa tulee huomioida myös se, että kuvien tulee olla jatkumona toisilleen, jotta säilytetään jatkuvuus kuvavirrassa eikä kuva muutu häiritsevästi hetkestä toiseen. Tämä asettaa moninlaisempia haasteita verrattuna valokuvaamiseen.

Uusimman iPhone 13 -mallin kohdalla Apple on luonut aikaisempia malleja huomattavasti isommat kamerasensorit, jotka parantavat videokuvauksominaisuuksia mahdollistaen paremmat pimeäkuvausominaisuudet ja kapeamman syväterävyysalueen. Pimeäkuvausominaisuuksia ei vielä merkittävästi pystytä tietokoneavusteisesti parantamaan videoissa, joten suurempi sensori on elintärkeä kehitysaskel, jotta puhelinta pystyy paremmin hyödyntämään pimeämmissä kuvaustilanteissa (Brownlee 2021). Itse olen kokenut iPhone 11 Pro -kameran pimeäkuvausominaisuuden selkeästi suurimmaksi rajoittavaksi tekijäksi puhelinta käytettäessä. Tiettyinä päivinä pelkästään pilvinen sää on saattanut olla puhelimelle liian hämärä valo-olosuhde, ja tehnyt videosta epäselvää ja rakeista. iPhone 13 Pro:n laajakulmakamera tallentaa jopa 2,2 kertaa enemmän valoa kuin edeltävä iPhone 12 -malli. Puhelinten sensorikokojen kasvaminen on ollut merkittävä kehityssuunta viime vuosina. Tulevaisuudessa voimme odottaa tämän kehityksen jatkuvan ja tämä tulee mahdollistamaan entistä laadukkaampaa videokuvaa puhelimissa.

iPhone 13:sta eniten huomiota herättävä uudistus videokuvaamiseen liittyen on ollut elokuvallinen tila (cinematic mode), jossa se pystyy tietokoneavusteisesti muodostamaan lyhyen syväterävyysalueen videokuvaan. Tämä pyrkii mallintamaan isokennoisten kameroiden tapaa muodostaa kapeaa syväterävyyttä, mikä mahdollistaa huomion kiinnittymisen haluttuun kohtaan, luoden näin kuvasta kolmiulotteisemman. Tämä tekee kuvasta usein myös esteettisesti kiinnostavamman. Elokuvallinen tila mallintaa myös ihmisen silmän luonnollista toimintaa, joka fokuoituessaan tiettyyn asiaan luo siihen tarkemman ja selkeämmän ilmentymän. Samalla ympärillä olevat asiat häviävät fokuksesta ja kuvasta tulee niiltä osin epätarkempi ja pehmeämpi. iPhone kerää kuvasta niin paljon informaatiota, että se mahdollistaa syväterävyysalueen muokkaamisen vielä jälkikäteen leikkauspöydällä. Jos olet esimerkiksi kuvaustilanteessa tarkentanut väärään kohtaan, voit vaihtaa sen oikeaksi jälkikäteen. Myös tietokonemallinnettua aukon suuruutta voi muokata jälkikäteen, joten leikkauspöydällä voi säätää sopivaa syväterävyyden määrää ja taustapehmenystä.

iPhonen elokuvallinen tila on valtavan iso kehitysaskel videokuvaamisessa, vaikka se onkin tällä hetkellä vasta ensimmäinen kehitysversio kyseisestä teknologiasta. Tällä hetkellä se toimii vielä melko epävarmasti ja vain hyvissä valo-

olosuhteissa. Tulevaisuuden kehitysaskelien kautta se voi kuitenkin olla koko kamerateollisuutta mullistava kehityssuunta. (Brownlee 2021.) Elokuvalisessä tilassa voi tällä hetkellä kuvata vain 1080p -resoluutioista kuvaa, 30 kuvaa sekunnissa. Tätä samaa teknologiaa on käytetty jo useita vuosia iPhoneen muotokuva-tilassa, jossa valokuviiin on tietokoneen avulla pystytty luomaan mallinnettu kapea syväterävyysalue. Ensimmäisten versioiden ollessa vielä aika epäluotettavia ja helposti tunnistettavissa tietokoneella luoduiksi, kyseinen tila on ottanut suuria kehitysaskelaita vuosien varrella. Nykyisellään se on edistänyt valokuvauksen kenttää.

Toinen suuri videouudistus iPhone 13:ssa on 10-bittinen ProRes 4.2.2 HQ -tallennusformaatti. ProRes on Applen luoma ammattilaisvideoformaatti, joka on ollut käytössä jo useita vuosia. ProRes on korkealaatuinen tallennusmuoto, joka pitää sisällään paljon kuvainformaatiota ja yksityiskohtia. Se on leikkausohjelmille helppo käsitellä, sillä se on lähes pakkaamaton formaatti. Tällöin leikkausohjelmiston ei tarvitse käyttää prosessointikykyään tiedoston avaamiseen. Koska ProRes tallennuksessa tiedostoja ei pakata pienempään muotoon, tiedostokoot ovat todella suuria. Tämä tarkoittaa sitä, että minuutti 4K ProRes kuvaa iPhone 13 Pro:lla vie 6-8 GB tilaa. Vastaava tiedostokoko iPhoneen normaalilla kuvausformaattilla vie 0,3-0,4 GB. Tästä voi todeta, että ProRes -formaatti vie huomattavasti enemmän tallennustilaa puhelimesta. Tämä on hyvä ottaa huomioon kuvatessa ja myös uutta puhelinta hankkiessa, jotta varaa tarpeeksi tallennustilaa puhelimeen.

Suurin ongelma tätä tallennusformaattia käytettäessä on iPhoneen lightning-liitäntä. Android-puhelimet ovat jo kauttaaltaan siirtyneet usb-c-liitäntään, mutta Apple on pitänyt kiinni puhelimissaan heidän itsensä kehittämästä lightning-liitännästä. Lightning-liitännässä tiedoston siirtonopeudet ovat todella hitaita, minkä johdosta isojen tiedostojen siirtämisessä kestää pitkään. Siitä johtuen isojen ProRes -videotiedostojen siirtäminen puhelimelta tietokoneelle ei todellakaan ole käytännöllinen ratkaisu ketterään videotyöskentelyyn. (Brownlee 2021.)

Applen on huhuttu tuovan seuraavaan iPhone 14 pro -malliin 48 megapikselin pääkameran ja näin ollen sillä voitaisiin kuvata 8K -laatuista videokuvaa. Tämä tulisi entisestään kasvattamaan videotiedostojen kokoa, joten nähtäväksi jää

onko puhelimeen tulossa muutoksia myös tiedostonsiirtonopeuksien suhteen. Tämä voisi käytännössä olla siirtyminen usb-c-liitäntään. Vaihtoehtoina ollaan myös mainittu, että Apple voisi siirtyä kokonaan portittomaan puhelimeen ja näin ollen tiedonsiirto tapahtuisi kokonaan langattomasti.

2.3 Kuvauskalusto

Mobiilikuvauslaitteiden tukena toimiva kuvauskalusto on hyvin samankaltaista kuin millä tahansa muillakin kameroilla. Tärkeimmät ja yleisimmät kuvausvälineet ovat jalusta, mikrofoni, kuvausvalo ja gimbaali. Se, mitä kuvausvälineitä tarvitaan milläkin hetkellä riippuu toki täysin kuvaustilanteesta ja vallitsevista kuvausolosuhteista, joten niiden käyttötarve on täysin tapauskohtaista. Yleisesti ottaen mobiilikuvaukseen sopii kevyt kuvauskalusto, koska kameran koko itsessään mahdollistaa ketteriä kuvausmahdollisuuksia.

2.3.1 Mikrofoni

Kunnollinen äänenlaatu on äärimmäisen tärkeää kaikissa videotuotannoissa. Laadukas ääni on keskeinen tekijä, jotta katsoja ymmärtäisi videon sisällön ja informaatio menisi vaivattomasti perille. Heikko äänenlaatu voi haitata katsomiskokemusta, rikkoa immersiota tai luoda epäammattimaisen vaikutelman. Kunnollinen mikrofoni onkin monesti tärkein apuväline puhelimella kuvatuissa tuotannoissa. Suuntamikrofoni on kätevä ratkaisu esimerkiksi galluphaastatteluissa, kun taas nappimikrofoni toimii paremmin pidemmissä henkilöhaastatteluissa, jolloin mikrofoni saadaan aivan äänenlähteen viereen (Korpela-Välisaari 2017, 21-22.) Laadukkaan äänen edellytys on usein se, että mikrofoni on mahdollisimman lähellä ja suunnattu kohti äänilähdettä. Jos lopputulos on liian hiljainen, niin ääntä nostamalla myös kaikki taustäänet kuuluvat lujempaa.

Nykyajan puhelimissa on itsessään jo melko laadukkaat mikrofonit. Vaikka käytössä olisi ainoastaan puhelin, on mahdollista äänittää myös suhteellisen laadukkaalla äänenlaadulla (Haapoja 2019). Tämä toimii varsinkin silloin, kun ympäröi-

vät ääniolosuhteet ovat hyvin rauhalliset. Tällöin ympäröivät äänet eivät ole häiriönä ja tärkeimmät äänet kuuluvat selkeästi. Tässäkin pitää tosin huomioida, että äänenlaatu on sitä parempaa mitä lähempänä äänilähde on puhelimen mikrofonina.

Videon käyttötarkoitus ja julkaisukohde ovat huomioon otettavia seikkoja äänityksessä. Kun video on tarkoitettu tarkasteltavaksi ensisijaisesti mobiililaitteella, esimerkiksi sosiaalisen median alustoilta, äänenlaadulla ei ole samankaltaisia standardeja, kuin esimerkiksi elokuvateatterissa esitettäviltä videoilta. Riittää, että ääni on ymmärrettävää ja saavutettavaa.

Uusimmissa puhelimissa on käytössä tekoälypohjaisia ominaisuuksia, joiden avulla ne pystyvät tunnistamaan olennaisimman äänenlähteen ja näin ollen automaattisesti vaimentamaan ylimääräisiä ääniä. Oman kokemukseni mukaan nämä ominaisuudet erottavat olennaiset äänilähteet kohtalaisesti, mutta lopputulos on kuitenkin epäluonnollinen. Kyseisillä ominaisuuksilla ei pysty korvaamaan ulkoista mikrofonia, jonka saa selkeästi suunnattua äänilähteeseen. Nämä ominaisuudet tulevat varmasti kehittymään vielä paljon tulevaisuudessa, mutta tuskin koskaan korvaamaan perinteisiä menetelmiä.

Markkinoilla on puhelimille varta vasten suunniteltuja mikrofoneja, mutta myös yleiset järjestelmäkameroille suunnatut mikrofonit toimivat usein puhelinten kanssa. Yleensä näihin tarvitaan kuitenkin adapteriliitos, jotta ne yhdistyvät puhelimen usb-c- tai lightning-liittimeen. Itselläni on käytössä Shuren Motiv 88+ suuntamikrofoni, joka toimii vain puhelinten kanssa ja se soveltuu sekä iPhone- ja Android-puhelimiin. Mikrofonin on pienestä koostaan huolimatta erittäin laadukas, ja sitä olen pystynyt hyödyntämään lukuisissa tilanteissa aina haastatteluista keikkataltiointeihin.

Puhelimiin voi myös äänittää suoraan nappimikrofonien signaalia. Markkinoilla on paljon mikrofonimalleja, jotka saa kytkettyä puhelimen kuulokeliitäntään. Tällöin puhelimen voi asettaa nauhoittamaan pelkkää ääntä, ja puhelimen voi esimerkiksi jättää puhuvan henkilön taskuun. metodi toimii hyvin, kun tarvitsee nauhoittaa pelkkää ääntä ja nappimikrofoni on käyttötarkoitukseen sopiva. Puhelimille on myös langattomia nappimikrofonijärjestelmiä, joissa vastaanotin yhdistetään

usb-c- tai lightning-liittimeen. Näitä käyttämällä ääni tallentuu videota kuvatessa ja lopputulos on kätevämpi jälkituotannon kannalta, kun erillistä ääntä ei tarvitse synkronisoida.

2.3.2 Kuvausvalo

Kamera muodostaa kuvan sen mukaan, miten paljon kenno vastaanottaa valoa. Valon määrää pystyy muuttamaan aukkoa säätämällä. Puhelimissa kyseinen aukko on hyvin pieni verrattuna ammattitason videokameroihin. Tämän vuoksi puhelinten valonotto teho on hyvin vaatimatonta perinteisiin videokameroihin verrattaessa. Siksi valojen käyttäminen on tarpeellista monissa tilanteissa ihan pelkästään kuvan rakeisuuden estämiseksi. Valaisu on muutenkin tärkeää varsinkin sisällä kuvattaessa, jotta kuvasta ja tunnelmasta saadaan halutunlainen. Kuvasta saa oikeanlaisella valaistuksella paljon tunnelmallisemman ja elokuvamaisemman, oli kuvausvälineenä mikä tahansa kamera.

Ulkona kuvatessa auringonvalo on niin tehokasta, että siitä saa yleensä päivänvalossa tarpeeksi valotehoa. Valoa pystyy kontrolloimaan tiettyyn pisteeseen asti valitsemalla kuvakulmat valoa silmällä pitäen, mutta tähän pystyy myös käyttämään esimerkiksi heijastimia tai diffuusoreita. Nämä vaativat joko omat jalustansa tai jonkun henkilön kannattelemaan niitä.

Nykyään löytyy laadukkaita ja pieniä valaisimia, jotka soveltuvat hyvin mobiilikäyttöön. Esimerkiksi mobiilijournalistit hyödyntävät näitä kuvatessaan hämärissä olosuhteissa. Parhaimmat valot ovat sellaisia, jotka on varustettu kirkkouden ja valon lämpötilan säätimellä. (Korpela-Välisaari 2017, 23.) Lämpötilan säätäminen tekee valosta monipuolisemman ja sopivamman useaan olosuhteeseen. Jos sitä ei pystyisi muuttamaan, tulisi käyttää kylmäsävyisiä tai lämpimiä värikelvoja. Led-valoja on yleensä mahdollista käyttää akkukäyttöisesti, mikä tekee niistä logistisesti käteviä kuvauksissa.

2.3.3 Kamerajalusta

Kamerajalustan tarkoitus on pitää kamera vakaasti ja turvallisesti paikallaan. Mikäli jalustassa on videopää, otokseen pystyy luomaan liikettä panoroinnilla ja tilitaamalla. Valokuvauksessa kannattaa hyödyntää jalustaa, kun olosuhteet eivät tarjoa tarpeeksi valoa. Tällöin kamerassa voi käyttää pidempää suljinaikaa jolloin kenno vastaanottaa enemmän valoa, ja kameran ylimääräinen liike ei häiritse kuvan tarkkuutta. Toki mobiilikameroissa on nykyään todella tehokas kuvanvakaaja sisäänrakennettuna, mutta jalusta avaa silti lisää kuvausmahdollisuuksia.

Yleisimmät jalustat kameroille ovat kolmijalka ja monopodi. Mobiilikuvaamiseen suunnitellut jalustat ovat todella kevyitä ja pakkautuvat yleensä melko pieneen tilaan, joten niitä on helppo kantaa mukana. Onkin tärkeää miettiä, että mikä on mobiilikuvauksessa luontaisinta missäkin käyttötarkoituksessa. Kameroiden sisäänrakennettu kuvanvakaaja on jo monessa puhelimessa niin tehokas, että valokuvia pystyy kuvaamaan suurimmassa osassa tilanteista ilman tärinää. Videoissa jalustan käyttö on tärkeintä haastatteluissa, tai kun halutaan täysin staattista kuvaa tai kevyttä liikettä.

Monopodi vie huomattavasti vähemmän tilaa, mahtuu kätevämmiin ahtaisiin tiloihin ja on monessa liikkuvassa tilanteessa hyödyllisempi. Kolmijalka taas soveltuu paremmin silloin kun kuvasta haluaa täysin vakaata, esimerkiksi henkilöhaastatteluissa. (Korpela-Välisaari 2017, 22-23.). Kolmijaloista löytyy myös pienempiä pöytäversioita ja ns. Gorillapod-jalustoja, joiden jalat saa vapaasti väänneltyä haluamiinsa asentoihin. Nämä jalustat ovat erityisen käteviä luonnossa kuvatessa, sillä jalustan saa solmittua esimerkiksi puun oksiin tai muihin ulokkeisiin. Gorillapod myös korostaa mobiilikuvauksen etuja, kun kameran pystyy kiinnittämään todella pienellä vaivalla melkein mihin tahansa.

2.3.4 Gimbaali

Gimbaali eli vakain on eräänlainen mekaaninen kuvanvakain, joka vähentää kameran tärinää ja mahdollistaa vakaan videokuvan tuottamisen myös kameran ollessa liikkeessä. Gimbaaleja käytetään niin mobiilikuvaamisessa kuin isompien-

kin kameroiden operoimisessa. Gimbaalissa on yleensä kaksi tai kolme sähkömoottorilla toimivaa gyroskooppia, joiden tarkoituksena on poistaa kuvaustilanteessa syntyviä värinöitä. (Kannisto 2019.)

Gimbaali on ollut itselleni korvaamaton työväline videoiden kuvaamiseen. Haluan usein saada videokuvaan tasaista liikettä esimerkiksi kamera-ajoilla. Gimbaalilla se onnistuu nopeasti ilman, että pitäisi käyttää paljon aikaa erinäisiin valmisteluihin. Mobiilikuvaamisessa nykyään käyttämäni gimbaali on DJI Osmo Mobile 3. Se on äärimmäisen pienikokoinen ja sitä on mahdollista kantaa vaikka taskussa, joten se on helppo pitää aina mukana. Kännykän asentaminen gimbaaliin on nopea prosessi ja kuvaamisen voi aloittaa jo noin kymmenen sekunnin sisällä. Gimbaalin käyttö vaatii alussa hiukan opettelua, mutta muutaman kuvauskerran jälkeen sen mahdollisuudet alkavat hahmottua käyttäjälle.

Kamerapuhelimissa on nykyään monesti sisäänrakennettu optinen kuvanvakaaja eli OIS. Tämä mahdollistaa hyvin tasaisen käsivarakuvaamisen ottamisen, jolloin millekään muulle vakaimelle ei välttämättä ole tarvetta. Jos kuvaaja osaa kävellä hyvin joustavin ja pehmein liikkein, älypuhelimien kameralla pystyy luomaan lähes gimbaalitasoista jälkeä. Toki gimbaali itsessään on luotettavampi ja helpompi vaihtoehto, mikäli sellainen on käytettävissä. Automaattinen tarkennus toimii älypuhelimissa todella hyvin, varsinkin kun niissä syväterävyysalue on melkoisen laaja ja suurin osa kuvasta on jo valmiiksi tarkkaa.

Gimbaaleissakin on kuitenkin negatiiviset puolensa. Kameran tasainen liike onnistuu hyvin, mutta kameran panorointi ja tiltaaminen ei käy niin helposti. Näissä on pieni viive ja jälki saattaa jäädä konemaisen oloiseksi. Jos kuvataan kohdetta, joka liikkuu arvaamattomasti ja nopeasti, mutta kameran tulisi olla liikkeessä, käsivaralla kuvaaminen voi olla sopivampi vaihtoehto kuin gimbaali.

2.4 Sovellukset auttamassa videokuvaamista

Nykyaikaisissa älypuhelimissa on tarjolla useita sovelluksia lisäämään videokuvauksen mahdollisuuksia ja näin ollen mahdollistaen ammattimaisempaa kuvanlaatua. Itselläni on puhelimesta kolme erilaista videokuvaukseen erikoistunutta sovellusta iPhoneen oman kameran sovelluksen lisäksi. Sovellus mitä käytin

musiikkivideon kuvaamiseen oli Filmic Pro, joka on varmasti yleisin kolmannen osapuolen valmistama sovellus videokuvaamiseen. Kyseinen sovellus on saatavilla myös Android puhelimiin.

Suurimman osan kuvaamistani videoista olen kuitenkin kuvannut iPhoneen omalla kamerasovelluksella. Tällä sovelluksella voi vaihtaa nopeasti kuvataajuuden 24, 30 tai 60 frameen sekunnissa ja kuvatarkkuuden 4K- tai Full HD (1080) -laatuun. Lisäksi sovelluksella voi kuvata hidastuskuvaa, joka on 120 tai 240 framea sekunnissa, mutta tällöin kuvan laatu on lukittu Full HD (1080) -laatuun.

iPhoneen alkuperäisessä kamerasovelluksessa on mahdollista lukita nopeasti kuvan valoisuus ja fokus, mutta muuten kuvan säätömahdollisuudet ovat hyvin rajallisia. Asetuksista on mahdollista laittaa ruudukko päälle, joten näin kuvan sommittelu tulee helpommaksi. Video-ammattilaisten toivomus olisi kuitenkin, että tulevaisuudessa iPhoneen oman kamerasovelluksen kautta voisi laajemmin muuttaa kuvansäätöjä. (Haapoja 2019.)

Syy miksi koen iPhoneen oman kamerasovelluksen niin hyödylliseksi on se, että sen käyttö on todella nopeaa ja selkeää, joten voin ottaa puhelimen nopeasti käyttöön ja kuvata lähes saman tien ilman turhia säätöjä. Muissa sovelluksissa joudun varmistamaan monta säätöä ennen kuin voin lähteä kuvaamaan ja juuri-kin tämä nopeus ja kätevyys ovat alkuperäisen sovelluksen vahvuuksia.

Silloin kun minulla on tarpeeksi aikaa videon ottamiseen, käytän Filmic Pro sovellusta, josta voin tarkasti määritellä kaikki ominaisuudet manuaalisesti. Syy miksi kolmannen osapuolen sovelluksia kuten Filmic Pro:ta käytetään, on se, että ne sallivat suuremman määrän manuaalisia säätömahdollisuuksia, jotka ovat tietenkin ammattimaisen kuvaajan mieleen. Filmic Pro tarjoaa esimerkiksi valkotasapainon säädön ja tarkemmat värimäärittely mahdollisuudet. Filmic prolla voi kuvata myös Log-profiililla, joka ottaa talteen laajan määrän informaatiota ja mahdollistaa näin paremman värimäärittelyn jälkikäteen. (Potato Jet 2019.)

Minulle myös yksi suuri syy alkuperäisen kamerasovelluksen suosimiseen on sen suurempi käyttövarmuus. Itse olen kokenut silloin tällöin kolmannen osapuolen sovellukset hiukan epävarmoiksi, sillä joskus ohjelma ei ole tallentanut ottamaani

videota tai se ei ole fokusoinut oikein, vaikka olen tarkistanut fokuksen tarkasti ennen kuvaamista.

3 ÄLYPUHELIMEN KÄYTTÖ KÄYTÄNNÖN VIDEOTYÖSSÄ

3.1 Case study – musiikkivideon kuvaaminen älypuhelimella

Opinnäytetyöni kuvauskokemukset pohjautuvat kesällä 2019 tekemääni musiikkivideoon, jonka kuvasin naisartisti Lotta Maijalle kamerakännykällä. Lotta Maijalle oli tulossa uusi sinkku Siunattu voima, ja meille heräsi ajatus musiikkivideon tekemisestä, joka kuvattaisiin jossain upeassa luontokohteessa. Emme vielä tienneet tarkasti, milloin ja missä kuvaisimme, mutta päätimme, että mahdollisena kuvauskohteena voisi olla jokin kansallispuisto.

Kyseessä oli minun ensimmäinen isompi älypuhelimella kuvattu videoprojekti ja myös ensimmäinen tekemäni musiikkivideo. Olin useasti aikaisemminkin miettinyt musiikkivideon kuvaamista puhelimella, mutta todennut, ettei kuvanlaatu olisi varmasti tarpeeksi laadukasta tällaiseen. En siis ollut kehdannut lähteä edes kokeilemaan.

Kuvasimme musiikkivideon kahden päivän aikana Etelä-Konneveden kansallispuistossa, johon päädyimme sattuman kautta ollessamme matkalla Kolille. Kuvauspäivät olivat aurinkoisia ja ajoittain oli todella tyyntä, joten kuvausolosuhteet olivat otolliset. Suurimman osan kuvista kuvasimme joko aikaisin aamulla tai illalla auringon ollessa sopivan matalalla ja näin ollen auringonvalo oli sopivan pehmeää. Auringon laskettua olosuhteet muuttuivat nopeasti liian pimeäksi, sillä puhelimen pimeäkuvausominaisuudet eivät olleet erityisen hyvät. Tällöin kuvanlaatu muuttui rakeiseksi ja epäselväksi. Huomasin tämän lopulta vasta leikkauspöydällä, jolloin näin kuvamateriaalin isommalta näytöltä. Osa materiaalista oli käyttökeltotonta. Musiikkivideoon olisi sopinut mainiosti nuotiokohtaus ja yritinmekin kuvata nuotion äärellä, kun oli aivan pimeää. Näistä kuvista onnistuivat ainoastaan tiukat lähikuvat, joissa Lotan kasvot olivat tarpeeksi lähellä tulta. Laajemmat kuvat olivat todella rakeisia.

Kaikki kuvaamamme materiaali oli kuvattu ulkona, eikä kuvausvaloja käytetty. Muutenkin kuvauskalusto oli hyvin minimaalinen; pelkästään puhelin ja gimbaali.

Puhelimenani oli iPhone XR ja gimbaali oli DJI Osmo Mobile 2. Puhelimen kätevydestä kertoo paljon se, että kuvasin myöhemmässä vaiheessa lisämateriaalia omalla metsävaelluksellani, joka ei ollut ollenkaan etukäteen suunniteltua. Tämä mahdollistui juurikin sen takia, että puhelin sattui sopivasti olemaan taskussani sillä hetkellä kun näin musiikkivideoon sopivan lokaation. Musiikkivideoon päätyi lopulta kolme videopätkää tältä vaellusreissulta. Kaikki kuvaamani materiaali oli kuvattu 4K:na 60 kuvaa sekunnissa.

Kuvaaminen puhelimella sujui pääosin mainiosti ja erityisen nautittavaa oli se, että kuvauskalusto oli todella kevyt, joten kansallispuistossa vaeltaminen sujui vaivattomasti. Tämä mahdollisti sen, että pystyin kuvaamaan todella monessa eri lokaatiossa ja ottamaan puhelimen nopeastikin esille, kun tilanne sen vaati. Toisaalta yksi suurimmista haasteista musiikkivideota leikatessa oli materiaalin valtava määrä. Pelkästään sen läpikäyminen vei monta päivää, joten tulevaisuudessa musiikkivideoissa tulen suunnittelemaan huomattavasti tarkemmin kuvakäsikirjoituksen ja muutenkin rajaamaan kuvattavien kohteiden määrää.

Puhelimen akun kesto oli itselleni yllätys, sillä sain molempina päivinä kuvattua koko päivän ilman välilatauksia. Suurimmat haasteet iPhonella kuvattaessa oli se, ettei puhelimen omassa kameranovelluksessa pysty lukitsemaan valkotasapainoa. Näin ollen monessa kuvassa valkotasapaino muuttuu kesken oton, joten monet kuvat menivät pilalle tämän takia tai kuvasta pystyi hyödyntämään vain tietyn osan materiaalista. Käytin kuvaamiseen pääosin iPhonen omaa kameranovellusta, mutta osan materiaalin kuvasin myös Filmic Pro sovelluksella. Filmic Pro sovellus mahdollistaa kuvaussäätöjen manuaalisen säätämisen, mutta haasteena tässä sovelluksessa oli sen vaikea käyttöliittymä ja sitä kautta hidas toimiminen.

3.2 Case study – dokumenttielokuvan kuvaaminen älypuhelimella

Kuvasin vuonna 2020-2021 dokumenttielokuvan glyfosaatista, maailman käytetyimmistä rikkakasvihävitteistä. Dokumentissa suurin osa materiaalista on kuvattu puhelimella ja se olikin itselleni uusi haaste kokeilla puhelimen rajoja videokuvausvälineenä.

Ajatus tästä projektista sai alkunsa keskustelusta sukulaisen kanssa, joka oli Helsingin yliopiston elintarvikealan professori. Eräänä kevätiltana kävin hänen kanssaan keskustelua, missä väittelimme glyfosaatin mahdollisista haitoista luonnolle ja ihmisen terveydelle. Tämän keskustelun aikana oivalsin, etten osaa kertoa ja argumentoida omia näkemyksiäni huolimatta siitä, että olen itsekin opiskellut elintarvikealaa Helsingin yliopistossa. Väittelyssä kokemani tappio nosti pintaan sen, että halusin ruveta tutkimaan aihetta syvemmin ja selvittää mistä tässä aineessa on oikeastaan kysymys. Sain selville, että Turun yliopistolla tehdään maailmanlaajuisestikin merkittävää tutkimusta aiheen tiimoilta ja ajattelin, että voisin yhtä hyvin mennä paikanpäälle ja kysyä asiasta suoraan alan asiantuntijoilta. Alkuperäinen ajatus oli, että käyn kuvaamassa vain yhden haastattelun, mutta lopulta projekti paisui dokumenttielokuvaksi, johon kuvasin neljän eri asiantuntijan haastattelut ja kymmeniä tunteja kuvituskuva. Haastattelut ja suurin osa materiaalista on kuvattu iPhone 11 pro -puhelimella. Osa kuvistukuvista on hankittu kuvapankkipalvelu Storyblocksin kautta.

Ennen tätä projektia olin kuvannut puhelimellani jo muutamia asiakastöitä, mutta tällä kertaa ajatus siitä, että kuvaisin Turun yliopiston tutkijoita ja dosentteja pelkällä puhelimella tuntui aluksi aivan liian epäammattimaiselta. Pitkään mietin, että ostaisinko tai vuokraisinko kameran näitä kuvauksia varten, mutta lopulta päätin kuitenkin lähteä projektiin pelkällä puhelimella. Projekti oli täysin omakustanteinen eikä minulla näin ollut varaa isoihin kalustoinvestointeihin. Äänityksen suhteen päätin kuitenkin panostaa ammattimaisempaan kalustoon ja ostin kuvauksia varten Rode NTG 2 -haulikkomikrofonin ja Zoom H5 -ulkoisen tallentimen. Näin pystyin varmistamaan varmasti korkeatasoisen äänenlaadun. Hyvä äänenlaatu on yleensä tärkeämpää kuin hyvä kuvanlaatu. Tämä korostui varsinkin Glyfosaatti dokumentissa, joka rakentui informaation täyteisistä haastatteluista. Jos äänenlaatu olisi ollut heikkoa ei videon sisällöstä saisi tarpeellista ymmärrystä.

Itse kuvaustilanne oli aluksi hyvin jännittävä, sillä en ollut aikaisemmin kuvannut puhelimella haastatteluja ja puhelimella kuvaaminen nosti myös häpeän ja alemmuuden tunteita. Hyvin nopeasti tilanne kuitenkin rentoutui, kun näin ettei kuvattavia häirinyt yhtään, että kuvausvälineenä oli puhelin. He olivat enemmänkin kiinnostuneita siitä mitä nykyään puhelimilla pystytään tekemään.

Haastattelujen kuvaaminen sujui hyvin vaivattomasti, sillä puhelimesta kuvaussäädöt olivat helppo ja nopea laittaa kohdilleen. Puhelimen laadukas ja suurehko näyttö on myös suureksi hyödyksi kuvaustilanteessa. Haastattelujen jälkeen osa asiantuntijoista mainitsivat vielä erikseen, miten paljon helpompaa olikaan olla kuvattavana, kun kuvausvälineenä oli puhelin. Isompi kameravälineistö olisi aiheuttanut heissä paljon enemmän jännitystä ja hermostuneisuutta. Suurin osa haastateltavista olivat hyvin kokemattomia kameran edessä, joten he ihmettelivät, miten helppoa oli olla kuvattavana.

Kaikki haastattelut kuvattiin ulkona Turun kasvitieteellisessä puutarhassa, joten valokalustoa en tarvinnut. Kuvauskalusto koostui kokonaisuudessaan puhelimesta, kamerajalustasta, mikrofonijalustasta, haulikkomikrofonista ja Zoom-tal-
lentimesta. Kuljin kuvauksiin Tampereelta käsin julkisilla liikkuen, mutta tämän kevyen kuvauskaluston kuljettaminen mukani sujui suhteellisen vaivattomasta.

Myös kaikki kuvituskuva kuvattiin ulkona luonnonvalossa, joten en tarvinnut kuvausvaloja koko projektin aikana. Kuvituskuvaksi pyrin kuvaamaan pääosin liikkuvaa kuvaa, mikä käytännössä tarkoitti kamera-ajoja. Näin onnistuin saamaan elävyyttä dokumentin muuten staattisiin haastattelukuviin. Kamera-ajoihin käytin apunani gimbaalia, mutta monet kamera-ajot olen kuvannut myös täysin käsivaralta. Useat dokumentin kuvat olen kuvannut yllättävissä hetkissä, kun olen osunut sopivaan ympäristöön mikä potentiaalisesti voisi sopia dokumentin sisältöön. Tällöin pystyin vain nappaamaan puhelimen taskustani, otin tukevan asennon ja kehon liikkeillä avustaen kuvasin vakaan kamera-ajon. Puhelinten kameroiden kuvanvakausta on nykyään valtavan tehokas, joten sillä pystyy tekemään laadukkaita kamera-ajoja myös ilman gimbaalia (Stalman. 2021).

Glyfosaatti -dokumentin tekeminen kesti lopulta lähes puoli vuotta ja se valmistui alkuvuonna 2021. Elokuvan levitys tapahtui Youtuben kautta ja se keräsi ensimmäisen kahden päivän aikana yli 2000 katsojakertaa. Dokumentti sai paljon positiivista palautetta eikä yksikään ihminen kommentoinut kuvanlaatua tai siihen liittyviä seikkoja. Keskustelin muutaman kuvaaja ystäväni kanssa elokuvasta, eivätkä heidän arvanneet, että dokumentti olisi kuvattu puhelimesta. Tämä kertoo

selkeästi sen, että älypuhelimien kuvanlaatu on nykyään jo todella laadukasta varsinkin, kun valo-olosuhteet ovat otolliset. Ja myös sen, että sisältö menee usein kuvanlaadun edelle. Kyseinen dokumentti ei tyyliltään vaatinut suuria syvätevävyseroja tai muuten korkeaa kuvanlaatua, joten puhelin oli varsin riittävä kuvausväline tähän projektiin.

4 ÄLYPUHELIMET TÄYSPITKISSÄ ELOKUVATUOTANNOISSA

Älypuhelimia on alettu hyödyntämään viime vuosina kaikenpituuisissa elokuvatuotannoissa, myös täyspitkissä Hollywood-elokuvissa. Vuonna 2015 julkaistu elokuva *Tangerine* kuvattiin kolmella iPhone 5s puhelimella. Elokuvan budjetti ei ollut suuri, joten ohjaaja Sean Baker päätti kuvata elokuvan älypuhelimilla. Lisävarusteina käytettiin iPhoneen suunniteltuja anamorfisia objektiiveja, gimbaalia ja Filmic Pro applikaatiota (Newton 2015). *Tangerine* oli ehdolla lukuisissa palkintogaaloissa, ja voitti palkintoja muun muassa parhaasta elokuvasta, kuvauksesta ja näyttelysuorituksista.

High Flying Bird on Steven Soderberghin ohjaama draamaelokuva vuodelta 2019. Elokuva kertoo ammattilaiskoripallon pelaaja-agentista, joka esittää nuorelle pelaajalle kiistanalaisen tarjouksen työsulun aikana. Soderbergh kuvasi elokuvan iPhone 8 Plus -puhelimella, hyödyntäen Moondog Labsin -anamorfista objektiivia ja Filmic Pro -sovellusta. Soderbergh suosii digitaalista formaattia filmin sijaan käytännöllisyyden vuoksi. Materiaaliin pääsee heti käsiksi, ja leikkauksen voi aloittaa välittömästi kuvausten jälkeen. *High Flying Birdin* tuotanto kesti 13 päivää, ja ensimmäinen leikkausversio syntyi muutamassa viikossa (Raftery 2019).

Soderbergh halusi muunkin kuvauskaluston olevan kevyttä, joten käytössä ei ollut dolly-rigiä tai muuta raskasta kalustoa. Valaisu tapahtui enimmäkseen luonnonvaloa käyttäen, vaikka joissakin kuvissa hyödynnettiin pientä led-valoa. Kuvausryhmällä ei siis ollut tarvetta esimerkiksi tavarankuljetusautolle, ja tuotanto oli huomattavasti kevyempää kuin tyypillisessä Hollywood-tuotannossa. Soderbergh käytti kameran vakaajana DJI Osmo -gimbaalia sekä pyörätuolia. Kameran kevyen painon vuoksi kaikki pienetkin värähdykset korostuvat kuvassa, kuten ohjaaja oli aiemmassa elokuvatuotannossaan todennut (Raftery 2019).

Elokuva alkaa mustavalkoisesta, hyvin valaistusta haastattelukuvasta studiotilanteessa. Kuvassa ei näy mitään merkkejä kuvanlaadullisesta tai optisesta heikkoudesta. Seuraavassa kohtauksessa kamera liikkuu ravintolan läpi päähenkilön luokse, ja ero ensimmäiseen kuvaan on merkittävä. Ravintolan ikkunoiden läpi

näkyvä taivas on täysin ylivalottunut, ja kuvassa on laaja syväterävyysalue. Syväterävyys korostaa komposition ja huomiopisteiden tärkeyttä, koska kaikki taustan tapahtumat ovat selkeästi esillä. Tietyllä tavalla on mielenkiintoista nähdä statistien toimintaa taustalla, mutta tämä voi myös rikkoa immersiota mikäli siihen kiinnittää liikaa huomiota.

Näyttelijäntyö on alusta asti hyvin vakuuttavaa ja dialogi on äänitetty täydellisesti. Elokuva tuntuu edetessään luovan omaa uniikkia ilmettään, mutta vastaan tulee myös teknisiä ongelmia. Kuva tuntuu nykivän pienistä tärähdyksistä, kun kamera on gimbaalissa kiinni. Tämä johtunee kameran keveyestä massasta. Itse liike on kuitenkin hyvin suunniteltua ja oikeutetun oloista niissä kuvissa, joissa sitä on mukana.

Laaja syväterävyysalue on jatkuvasti esillä, mutta tämän vuoksi lopputulos on hyvin luonnollinen ja tutun oloinen. Kaduilla kuvatuissa kohtauksissa tämä kääntyy jopa eduksi. Taustalla ei tapahdu mitään niin merkittävää, että katsojan huomio siirtyisi, mutta kaikki kaupungin yksityiskohdat ovat kuitenkin esillä.

Kompositio, valot ja värit ovat merkittäviä tekijöitä niin sanotun elokuvallisen ilmeen luomiseen. High Flying Bird ei ole erityisen tyylielty elokuva ilmeeltään, vaan lokaatiot ovat hyvin realistisia lavastukseltaan ja valaisultaan. Esimerkiksi päähenkilön kotona kuvatut kohtaukset toimivat kaikin puolin hyvin. Värit, lavastus ja valot onnistuvat luomaan täyden immersion. Kahden henkilön dialogin aikana kamera käy two shotissa, leikataan over the shoulder -kuvien välillä ja lopulta käydään lähikuvissa.

Soderbergh pyrki tekemään pitkät ja usean kuvakulman kohtaukset mahdollisimman tehokkaasti. Kameroiden helppokäyttöisyyden ja keveyden vuoksi kuvakulmia oli helppo vaihtaa nopeasti. Kaikkea ei tarvinnut kuvata master-shotteina, koska ohjaajalla oli leikkausrytmi valmiiksi mietittynä. Soderbergh käytti myös Joby Mini Gorillapodia kiinnittääkseen kameran helposti ja nopeasti paikkoihin, jotka olisivat normaaleille elokuvakameroille haasteellisia. Tuotanto kulki nopeasti, koska kamera oli nopeasti liikutettavissa kuvakulmien välillä (Raftery 2019).

Elokuva on hyvin dialogipainotteinen, ja äänisuunnittelu onkin hyvin laadukkaasti tehty. Dialogi kuulostaa melkein oudon hyvältä kuvanlaatuun nähden, koska iPhone-videoita katsellessa ei ole tottunut kuulemaan niin puhdasta ääntä. Mikäli äänenlaadun taso olisi heikkoa tai muistuttaisi kamerapuhelimen ääntä, elokuva todennäköisesti menettäisi kaiken tuotantoarvonsa. Musiikin käyttö on vähäistä, mutta korostuu loppua kohden.

Elokevassa vietetään paljon aikaa toimistotiloissa, jotka eivät ole visuaalisesti kovin mielenkiintoisia. Värit ovat haaleita, lavasteet koostuvat pöydistä, tuoleista ja toimistotarvikkeista. Taustalla on jatkuvasti ikkunoita, jotka tarjoavat tarvittavan valon. Joissakin kuvissa hahmojen varjoisampi puoli jää liian pimeäksi, joka ei näytä kovin hyvältä iPhonella kuvattuna, koska moni yksityiskohta jää pimeäksi. Kameran dynaaminen alue ei ole verrattavissa ammattitason kameroihin, joten jälkituotannossakaan ei ollut varaa pelastaa ali- tai ylivalottuneita kuvia. Luonnonvalon käyttäminen oli kuitenkin tietoinen päätös tuotannossa (Raftery 2019).

High Flying Bird on inspiroiva teos elokuvantekijän näkökulmasta. Soderbergh teki kokopitkän dialogipainotteisen draamaelokuvan käyttämällä iPhonea. Kamerapuhelimella pystyisi tekemään visuaalisesti mielenkiintoisempaa ja tyylielämpääkin materiaalia mikäli se olisi elokuvantekijöiden tavoite. Tällöinhän kalustoon kuuluisi lisäksi isompi valokalusto ja visuaalisen ilmeen tulisi tukea käsikirjoitusta. Soderberghin realistinen ja pelkistetty tyyli kuitenkin sopi tähän elokuvaan hyvin.

5 MOBIILIKUVAAMISEN HYÖDYT JA HAASTEET

Kännykkäkameralla kuvaaminen tuo mukanaan sekä plussia, että miinuksia. Se mikä painoarvo kyseisillä hyödyillä tai rajoitteilla on, riippuu toki täysin siitä, milloin tilanteissa kuvataan ja mihin tarkoitukseen kuvaa on tarkoitus käyttää. Puhelimilla kuvattua videosisältöä käytetään yhä laajenevissa määrin esimerkiksi yritysten sisällöntuotannossa, joten on hyvä tiedostaa sen vahvuudet ja heikkoudet.

5.1 Mobiilikuvaamisen hyödyt

5.1.1 Keveys, käytännöllisyys ja nopeus

Yksi suurimmista hyödyistä mobiilikuvaamisessa on kuvausvälineen eli puhelimen keveys ja se, että se kulkee lähes aina mukana. Kännykkä on vahvasti osa arkeamme, ja se tarkoittaa sitä, että meillä on videokamera lähes jatkuvasti taskussamme. Tällöin mahdollistuu spontaanit kuvaustilanteet ja kuvaaja pystyy hyödyntämään sellaisia hetkiä mihin hän ei etukäteen olisi osannut valmistautua. Puhelimille suunnatut kuvauskalustot ovat yleensä myös huomattavasti kevyempiä, kuin mitä normaaleille kameroille. Mobiilikalustolla jaksaa kuvata pidempään, niitä jaksaa kantaa mukana paremmin ja ne mahtuvat pieneen tilaan. Koko kuvauskaluston jalustoineen ja mikrofoneineen voi saada mahtumaan pieneen reppuun. (Haapoja 2020.)

Puhelimen ja kamerakaluston keveys on valtava työhyvinvointiin liittyvä etu, sillä on huomattavasti nautinnollisempaa ja ergonomisempaa olla kevyellä kalustolla liikkeessä. Monesti kuvauspäivät saattavat olla pitkiä, jolloin kuvauskaluston keveyden merkitys korostuu entisestään. Itse kuvaan paljon luonnossa, jolloin kuvauskohteisiin saattaa välillä joutua kävelemään pitkiäkin matkoja. Näillä retkillä kuvauskaluston keveys nousee entistäkin arvokkaammaksi asiaksi.

Puhelimella kuvaaminen on usein myös nopeampaa kuin normaalilla kameralla, sillä valmisteluihin tarvittava aika on huomattavasti lyhyempi. Monesti riittää, että

nappaa puhelimen taskusta, avaa kamerasovelluksen ja alkaa kuvaamaan. Näin ollen kuvaaminen on intuitiivisempaa ja on helpompi reagoida muuttuviin olosuhteisiin. (Haapoja 2020.)

5.1.2 Monipuolisuus

Kännykkä on kuvausvälineenä häkellyttävän monipuolinen. Sillä voi potentiaalisesti toteuttaa tuotannon kaikki eri vaiheet: käsikirjoituksen, kuvaamisen, leikkaamisen, äänittämisen, äänien leikkaamisen ja liittämisen, sekä videon jakelun. (The Nantucket Project 2014.) Puhelimella voi olla samalla myös yhteydessä kuvattaviin ihmisiin, käyttää karttasovellusta kuvauspaikalle löytämiseen ja tarkistaa kuvauspäivän sään. Koska kännykkäkameralla voi toteuttaa kaiken tämän, video- ja ääni tiedostoja ei tarvitse siirtää laitteelta toiselle. Tässä yksistään säästää aikaa huomattavasti. Tämä on erityisen hyödyllistä pienemmissä tuotannoissa, joissa ei välttämättä vaadita monimutkaista leikkaustyötä, vaan videon pystyy kätevästi toteuttamaan puhelimen omalla leikkausohjelmalla.

5.1.3 Hinta

Älypuhelimella kuvaaminen on suhteellisen edullista, vaikka nykyiset lippulaiva puhelimet saattavat helposti maksaa yli tuhat euroa. Esimerkiksi uusimman iPhone 13 pro:n hinnat alkavat 1179 eurosta ja ulottuvat aina 1859 euroon riippuen tallennuskapasiteetista. Tällöin saa kuitenkin kuvausvälineen, jossa on kolme eri laajuista linssiä (zoom, laaja ja ultralaaja), ja puhelimen tehokkaan prosessointikyvyn. Erillisiä linssejä tai akkuja ei yleensä tarvita, joten isoja lisäinvestointeja harvoin vaaditaan.

Puhelimille suunnatut kuvauskalustot, ovat yleensä myös huomattavasti edullisempia kuin vastaavat kameroille suunnatut kalustot. Esimerkiksi DJI Osmo mobile 3 -gimbaali maksaa noin 100 euroa, joka on muihin kameragimbaaleihin verrattuna erittäin edullinen.

5.1.4 Kuvanlaatu (varauksin)

Videokuvanlaatu on nykyaikaisissa iPhone puhelimissa häkellyttävän laadukasta, huolimatta sen pienistä sensoreista. Varsinkin hyvässä valaistuksessa kuvanlaatua on monesti vaikea erottaa kalliimmista järjestelmäkameroista. iPhone 11 Pro:lla voi kuvata 4K -laatuista videokuvaan jopa 60 framea sekunnissa ja 120 sekä 240 framea sekunnissa 1080 -laadulla. Viime vuosina markkinoille on tullut useita Android puhelimia, jotka tarjoavat mahdollisuuden 8K -laatuiseen videokuvaan ja myös Applen on huhuttu tuovan vuonna 2022 puhelimiinsa tämän ominaisuuden. Puhelinten videokuvaus ominaisuudet ovat ottaneet suuria askeleita olemassaolonsa aikana ja niiden kuvanlaatu on muuttunut vuosi vuodelta ammattimaisemmaksi.

iPhonen automaattitarkennus on erittäin laadukas, nopea ja sitä on helppo ohjata kosketusnäytöllä. Puhelimen syväterävyys ei ole ammattikameroiden luokkaa, joten suurin osa kuvasta on muutenkin terävä eli puhelimen automaattitarkennus ei joudu niin suureen haasteeseen oikean terävyyden löytämisessä (Haapoja 2020). Puhelinten sensorikokojen kasvaessa myös syväterävyys ominaisuudet ovat parantuneet huomattavasti. Tämä on hyvin havaittavissa iPhone 13 mallin osalta, jonka sensorikoot ovat edeltäviä mallejaan selkeästi isommat.

5.1.5 Kuvanvakaus

Kuvanvakaus on nykyaikaisissa puhelimissa erittäin korkealaatuista. Verrattuna esimerkiksi täydenkennon järjestelmäkameroihin, kuvanvakaus puhelimissa on yleisesti huomattavasti parempaa ja tehokkaampaa. (Stalman 2021.) Tämä onkin ollut itselleni suuri yllätys, kun olen päässyt myöhemmissä vaiheissa käyttämään laadukkaita järjestelmäkameroita. Niiden tarjoama kuvanvakaus ole ollenkaan niin hyvä kuin puhelimissa. Tämä johtuu osittain siitä, että puhelimissa oleva pienempi sensori koko mahdollistaa tehokkaamman kuvanvakauksen. Tämä sama on nähtävissä myös esimerkiksi pienempi kennoisten järjestelmäkameroiden kohdalla, joissa on usein tehokkaampi kuvanvakaus kuin täydenkennon kameroissa.

iPhonen kuvanvakausta rakentuu joko sen optiikan tai sensorin vakautuksen pohjalta. Tämän lisäksi iPhoneissa on tehokas digitaalinen kuvanvakausta. Älypuhelimet omaavat nykyään valtavan prosessointikyvyn ja ne pystyvät tekoälyn avulla luomaan kuvasta vielä erityisen vakaata. Samanlaista teknologiaa käytetään toki myös järjestelmäkameroissa, mutta älypuhelimien prosessointikyky ja tekoälyn hyödyntäminen on edennyt kehityksessä pidemmälle.

5.1.6 Näyttö

Puhelinten näytöt ovat nykyään erittäin laadukkaita. Verrattuna järjestelmäkameroiden näyttöihin ne ovat monesti paljon isompia ja tarkempia. Puhelinten näyttöjen koot on kasvaneet vuosien varrella valtavasti. Ensimmäisen iPhoneen näyttön koko oli 3,5 tuumaa. Nykyään iPhoneen perusmallin näyttön koko on 6,1 tuumaa ja Max version näyttön koko on 6,7 tuumaa. Järjestelmäkameroiden näyttön koko on yleisesti 3-4 tuuman välillä, joten on sanomattakin selvää, ettei niistä näe kohdetta ollenkaan niin hyvin verrattuna puhelinten näyttöihin. Monesti ammattimaisemmissa tuotannoissa järjestelmäkameroihin yhdistetään ulkoinen näyttö, jotta nähdään paremmin kuvattava kohde. Puhelimella kuvatessa ulkoisen näyttön tarve ei ole ollenkaan niin suuri.

5.1.7 Ihmisten mielikuvat

Kameran edessä kuvattavana oleminen saattaa usein herättää ihmisissä vaivautuneisuutta, hämmennystä tai jopa pelkoa. Itse olen kokenut, että ihmisillä on paljon rennompaa oloa, silloin kun heitä kuvaa puhelimella verrattuna isoon järjestelmäkameraan. Kuvatessani Glyfosaatti -dokumenttia monet haastattelemiini tutkijat kokivat todella suurta helpotusta siitä, että kuvasin heitä puhelimella. Puhelin ei tuntunut heistä niin uhkaavalta ja heillä oli turvallisempi olo olla kameran edessä. Puhelin on kooltaan selkeästi pienempi kuin yleensä ammattikäytössä olevat kamerat, joka varmasti aiheuttaa sen, että se on myös helpommin lähestyttävä. Puhelin on myös todella arkinen ja tuttu työkalu, joten se ei herätä ylimääräistä jännitystä kuvattavissa.

Puhelin on muutenkin kuvausväline, joka ei herätä suurta huomiota ihmisissä. Tästä on todella paljon hyötyä kuvatessa esimerkiksi yleisissä tiloissa tai vaikkapa tapahtumissa. Isommalla kameralla kuvattaessa tarvitaan moneen paikkaan lupa, joka aiheuttaa ylimääräistä vaivaa.

5.2 Mobiilikuvaamisen haasteet

5.2.1 Kuvanlaatu

Puhelimella kuvatun videomateriaalin kuvanlaatu ei ole vielä ammattitason kameroiden laatua vastaavaa. Mitä isommalta ruudulta sisältöä katsotaan sitä tarkemmin laatueroja huomaa. Varsinkin kuvattaessa hämäreämissä valo-olosuhteissa laadun puute korostuu. Puhelimen kamerassa on vain pieni kuvausaukko, joten hämärässä kuvattaessa esiintyy kuvamateriaalissa helposti rakeisuutta tai pehmeyttä (Haapoja 2020).

Puhelinten pieni sensorikoko tarkoittaa myös, ettei puhelimen syväterävyys alue ole vielä ammattitason kameroihin yltävää. Tähän Apple on kehittänyt keinotekoisesti luodun tietokoneavusteisen syväterävyys alueen. Tällä hetkellä kyseinen teknologia on kuitenkin vielä lapsen kengissä. Odotettavissa on kuitenkin, että tämä teknologia kehittyy nopeasti eteenpäin. Mahdollisesti jo lähivuosina tätä teknologiaa voidaan hyödyntää myös ammattimaisemmissa tuotannoissa. Tämä jää kuitenkin nähtäväksi.

5.2.2 Keveys

Keveys on mobiilikuvaamisessa myös suuri haaste, varsinkin silloin, kun kuvaaminen tapahtuu käsivaralta tai gimbaalilla. Kevyttä laitetta on vaikeampi pitää vaakaana ja se reagoi paljon nopeammin kuvaajan heilahteluihin. Tällöin kuvanlaadusta tulee herkästi häiritsevän tärisevää. (Gevirtz 2019.)

Huomaan jatkuvasti kuvatessani, että kaipaisin lisää painoa kuvauskalustooni, jotta kuva pysyisi vakaampana. Käyttämäni välineet ovat yleensä DJI Osmo mobile 3 gimbaali ja iPhone 11 pro, jotka yhdessäkin ovat erittäin kevyt kokonaisuus. Vaikka iPhonessa on melko laadukas optinen ja elektroninen kuvanvakausta, syntyy kuvaan helposti pieniä mikrotärinöitä ja se tekee usein kuvamateriaalista huonolaatuista. Tämä aiheuttaa jatkuvasti ylimääräistä päänvaivaa omissa tuotannoissani.

5.2.3 Kompromissit

Puhelinta ei ole varta vasten suunnattu kuvaamiseen vaan se on väline, jolla on useita eri funktioita. Tämä aiheuttaa sen, että kuvaamisen osalta on jouduttu tekemään tiettyjä kompromisseja. Esimerkiksi YouTube-sisällöntuottaja Haapoja (2019) toivoisi puhelimelta selkeitä ulkoisia nappuloita, joilla voisi kätevästi vaihtaa kameran säätöjä kuten esimerkiksi kuvan valoisuutta ja -tarkkuutta. Tämä tekisi kuvaamisesta intuitiivisempaa ja helpompaa.

iPhone 13:lla pystyy nykyään kuvaamaan ammattikuvaajien suosimaa ProRes -tallennusformaattia. Kyseinen formaatti ottaa paljon kuvainformaatiota sisäänsä, mutta vie samalla paljon tallennustilaa. Ongelmaksi muodostuu Apple käyttämän lightning -kaapeli, jonka tiedonsiirtonopeudet ovat todella hitaita. Isojen tiedostojen siirtäminen tietokoneelle vie pitkiä aikoja, eikä näin tue nopeaa työnkulkua.

Puhelimeissa ei ole myöskään kääntyvää näyttöä tai toista näyttöä selkäpuolella, joten itseään kuvattaessa on tyydyttävä joko huonompaan etukameraan tai sitten kuvattava itseään sokkona pääkameronilla (Haapoja 2019).

5.2.4 Selfie videot – etukameran rajoitukset

Puhelin olisi erittäin kätevä työkalu itsensä kuvaamiseen, mutta yksi laadullisesti rajoittavimmista tekijöistä on etukameran kuvanlaatu. Etukamerassa on pääkameroihin verrattuna huomattavasti pienempi sensorikoko ja näin ollen kuvanlaatu

on selkeästi heikompaa. Etukameralla kuvatessa pystyy seuraamaan itseään kuvaruudulta, kun taas takakameroilla kuvatessa ei näe itseään. Näin ollen esimerkiksi vloggaaminen takakameroilla on todella haastavaa. Silloin olisi tärkeää pystyä näkemään itsensä ja sen, että on oikein asemoitunut kuvaruudulle.

Itselläni suurimpia turhautumisia puhelimen suhteen on juurikin se, etten pysty kätevästi hyödyntämään pääkameroita itseni kuvaamiseen. Näin ollen joudun tyytymään puhelimen vaatimattomaan etukameraan, jonka syväterävyys ominaisuudet ovat hyvin heikkotasoisia. Myöskin vähänkin pimeämissä olosuhteissa etukameran kuvanlaatu on todella huono.

Sony tarjoaa sen Xperia Pro-I puhelimeen lisävarusteena takanäytön, joka mahdollistaa kätevämmän itsensä kuvaamisen hyödyntäen takakameroita. Tällaisten lisävarusteiden toivoisi tulevan myös muille valmistajille. Applella on mahdollista hankkia sen Apple Watch älykello, jossa on mahdollista nähdä itsensä kellon näytön välityksellä. Kellon voi kiinnittää puhelimen ympärille, jolloin se toimii lisänäytönä ja näin ollen takakameroiden hyödyntäminen itsensä kuvaamiseen on kätevämmän mahdollista. Apple Watchin näytön koko on kuitenkin todella pieni ja itsensä näkeminen näin haastavampaa. Nykyään itsensä kuvaaminen on yleistynyt valtavasti muun muassa vlogien myötä ja olisikin hienoa löytää kätevämpiä ratkaisuja siihen, miten voisi kuvata itseään, hyödyntäen laadukkaampia pääkameroita.

5.2.5 Ohjelmistot

Itse olen kokenut, että yksi suurimpia ongelmia kamerakännykällä kuvaamisessa on sen epävarmuus tietyissä tilanteissa. Kuvaaminen on vahvasti ohjelmistopohjaista ja ohjelmistoissa voi ilmetä silloin tällöin virheitä, jotka saattavat aiheuttaa kuvassa häiriöitä tai jopa jättää kuvan tallentamatta. Ohjelmistoja päivitetään jatkuvasti ja niissä korjataan mahdollisia virheitä, mutta kuvaajan näkökulmasta kaiken pitäisi toimia jatkuvasti täydellisesti. (Haapoja 2019.)

iPhonen oma kameransovellus on oman kokemukseni mukaan kaikista käyttövarmin, mutta toisaalta siinä ei ole niin paljon ammattikuvaukseen vaadittavia säätömahdollisuuksia. Erityisen paljon toivoisin valkotasapainon lukitsemisominaisuutta. Olen itse siirtynyt käyttämään lähes pelkästään kameran omaa sovellusta juuri tämän suuremman käyttövarmuuden vuoksi.

5.2.6 Addiktiivisuus ja muut häiriötekijät

Nykyiset älypuhelimet ovat mahdollistaneet valtavasti uudenlaisia tapoja kommunikoida ympäröivän maailman kanssa. Samalla se on luonut uudenlaisia haasteita keskinäiseen kommunikointiimme ja myös siihen, miten olemme kosketuksessa oman ympäristömme kanssa. Puhelin tarjoaa tehokkaita työkaluja omaan arkeemme ja työhön, mutta samalla se tarjoaa lukemattomia häiriötekijöitä, johon saatamme herkästi uppoutua huomaamattamme.

Itselleni yksi haastavimmista asioista käyttäessäni puhelinta kuvausvälineenä on se, että samalla käsissäni on työkalu, jolla pääsen saman tien selailemaan sosiaalista mediaa ja muita mielenkiintoisia sovelluksia. Tämä vie monesti päivästä yllättävän paljon aikaa ja se kaikki on poissa siitä ajasta, jota voisin käyttää oman sisällön luomiseen. Itse olen kärsinyt ajoittain hyvin voimakkaasta puhelinriippuvuudesta, joka on vienyt paljon resursseja muusta elämästä. Tämän takia se, että kuvaustyökalunani on puhelin ei ole optimaalinen. Se muistuttaa jatkuvasti niistä houkutuksista, jotka olisivat käden ulottuvilla. Erillinen kamera, jonka ainoa funktio on kuvamateriaalin tallennus, toisi selkeyttä ja rauhaa omaan tekemiseen. Tällöin olisi helpompi keskittyä olennaiseen tekemiseen. Kun puhelin ei ole jatkuvasti esillä, se ei vie niin herkästi huomiota muusta elämästä.

5.2.7 Mielikuvat ja ammatti-identiteetti

Puhelimen käyttö videokuvausvälineenä on aiheuttanut itselleni monien projektien kohdalla suuria identiteettihaasteita. On ollut vaikea omaksua itseään ammattilaiseksi, kun työvälineenä on ollut niinkin arkinen työkalu kuin puhelin. Tämä on myöskin heijastunut siihen, kuinka paljon uskallan pyytää rahaa asiakkailtani.

Suurin este puhelimen käytölle onkin ollut se, että kehtaanko lähestyä asiakkaitani käyttäessäni tällaista työkalua. Olen usein olettanut, että asiakkaat odottavat ammattimaisemman kameran käyttöä. Monissa tapauksissa olen kuitenkin huomannut, että asiakkaat eivät välitä siitä työkalusta, jolla kuvaan. Tärkeintä heille on se lopputulos minkä luomme yhdessä.

On kuitenkin ollut muutamia tapauksia, joissa asiakas on halunnut ammattimaisemman kameran käyttöä kuvauksissa. Tällöin olemme neuvotelleet budjettiin muutoksia ja olen vuokrannut järjestelmäkameran käyttööni.

6 POHDINTA

Puhelimien kamerat ovat kehittyneet suuria harppauksia viime vuosina ja nykyään niillä on paikkansa jo ammattilaistenkin työvälineenä. Älypuhelin on itsessään todella monipuolinen työväline ja sillä otettu videokuva on varsinkin hyvässä valaistuksessa laadultaan mainiota. Kamerakännykällä kuvattu materiaali ei ole toki ammattikuvaajan silmään täydellistä, mutta se on yllättävän hyvälaatuista ja tärkein funktio täyttyy ainakin itselleni: sen avulla pystyn luomaan ja välittämään tarinoita ihmisille.

Omat kokemukseni ovat saaneet minut punnitsemaan kamerakännykän ja ammattivideokameralla kuvaamisen välisiä hyötyjä ja haittoja, plussia ja miinuksia. Olen tullut siihen johtopäätökseen, että itselleni tällä hetkellä toimii se, että työvälineeni on kevyt, helppokäyttöinen ja nopea, vaikka siinä joutuukin hieman tinkimään kuvanlaadusta. Puhelin palvelee itseäni suurimmassa osassa tuotannoista, vaikka toki ammattimaisemman järjestelmäkameran käyttö on hyvin perusteltua tietyissä tilanteissa.

Yksi suurimmista syistä miksi olen päätenyt kuvaamaan kamerakännykällä, on ollut omat rajalliset resurssit rahan ja välineistön suhteen. Minulla ei ole ollut varaa omaan kameravälineistöön, mutta olen kovasti halunnut kuvata videosisältöä. Minua on pyydetty kuvaamaan erilaisiin tilaisuuksiin, joissa olen kuvannut sillä välineellä, mikä minulla löytyy; eli kamerakännykällä. Joskus eteeni on tullut myös yllättäviä tilanteita, mitkä olen pystynyt tallentamaan helposti ottamalla kännykän taskustani. Nämä kokemukset herättivät minussa oivalluksen siitä, että pystyn luomaan tarinoita ja elokuvallistakin ilmaisua myös yksinkertaisella ja helposti mukana kulkevalla välineellä.

Olen huomannut, että kamerakännykän avulla videoiden tekeminen on minulle mieluisaa ja luontaista. Aikaisemmin en kuitenkaan pitänyt tekemiäni videoita niin arvossa, että olisin uskaltanut tehdä niitä ammattimaisesti. Tein sisältöä vain itselleni ja lähimmille ystäväilleni. Työharjoittelupaikan hakemisen ohessa, oivalsin, että kamerakännykkä on erittäin käyttökelpoinen väline myös työmaailmassa. Huomasin, että oikeastaan työelämässä on suuri tarve ihmiselle, joka pystyy ke-

vyellä, helpolla ja nopealla tahdilla tuottamaan videomateriaalia. Sisällön kuvanlaadun ei välttämättä tarvitse olla huippuluokkaa, vaan pääasia on, että sisältöä pystyy tuottamaan tehokkaasti ja nopeasti. Huomasin, että tämän hetken yritysmaailmassa kuvanlaadun sijaan monesti tärkeämpiä arvoja ovat videon tarina ja videon nopea julkaisu sosiaaliseen mediaan. Videoita ja tuotetun median sisältöä katsotaan useimmiten pieneltä ruudulta, joka merkitsee sitä, että videokuvanlaatu ei tarvitse olla se pääasiallinen fokus. Aloin huomata myös sen, että epäammattimaisena pitämäni kamerakännykkä, olikin juuri se väline, minkä avulla voisin vastata työelämän tarpeisiin. Tämä oivallus auttoi minua päästämään irti siitä häpeästä mitä koin käyttämäni kuvausvälineistöä kohtaan.

Tarkoitukseni on, että opinnäytetyöni avulla kouluissa voitaisiin nähdä ja ymmärtää mobiilikuvauksen mahdollisuuksia ja tarvetta. Minusta olisi ajankohtaista ja tärkeää lisätä kännykkäkuvaamista media-alojen opintosuunnitelmiin ja antaa täten työkaluja alan opiskelijoille vastata tämän ajan työpaikkojen ja asiakaskentän tarpeisiin. Koulut voisivat omalta osaltaan kannustaa kännykkäkameran käyttämiseen ja sosiaalisen median hyödyntämiseen videosisältöjen julkaisukanavana. Se on kuitenkin paikka, mihin mediasisältöä nykyään suurelta-osin tuotetaan.

Tämä on opinnäytetyö, josta olisi ollut hyötyä pohdiskellessani omaa ammatti-identiteettiäni videokuvaajana. Olisin kaivannut tällaista rohkaisua ajatellessani, että en voi kuvata tai tuottaa videoita, koska oma välineistöni ei riitä siihen. Häpeän tunne kameravälineistön puuttumisesta ja itseni vähättely oli tila mistä käsin en pystynyt kukoistamaan videoiden tekemisen saralla. Uskon ettei kukaan muukaan löydä luovuuttansa vähättelyn tunteesta käsin. Nämä lamaannuttavat tunteet muuttuivat kuitenkin lopulta innostukseksi ja tekemiseksi, kun huomasin, että kamerakännykkäni on varsin laadukas työkalu moniin media-alan sisältöihin. Pystyin päästämään irti liiasta kritiikistä ja vaatimuksista ja samalla päästin valloilleen luovuuteni ja luomisen ilon. Tämän jälkeen aloin kuvata ja tuottaa videosisältöä mikä tuntui itselle innostavalta, merkitykselliseltä ja voimauttavalta. Videoilleni alkoi olla tilausta. Huomasin, että kännykkäkameralla kuvaaminen olikin suuri mahdollisuuksien kenttä.

Älypuhelimien käyttö tarjoaa videosisällöntuottajille aivan uudenlaisia mahdollisuuksia luoda elokuvia kevyesti ja pienellä kustannuksilla. Ohjaaja Jesse Jalosen elokuva *Kukaan ei katso sinua silmiin* pääsi ainoana suomalaisena pitkänä elokuvana Rotterdamin elokuvajuhlille vuonna 2022. Elokuva oli kuvattu vuoden 2010 Nokia C5 -kännykällä.

Näiden kokemusten pohjalta voin todeta, että tärkeintä luovuuden ruokkimisessa on se, että alkaa vain tekemään sitä mikä tuntuu sytyttävältä ja hyvältä. Jos pyrkii täydellisyyteen liian suurissa määrin, rakentaa se helposti vain esteitä, tekosyitä ja solmuja tekemisen tielle. Toivon, että tästä opinnäytetyöstä on ollut apua monille saman tilanteen ääressä oleville opiskelijakollegoille ja videontekijöille.

LÄHTEET

Brownlee. 2021. iPhone 13 Pro Review: Better Than You Think!. Youtube video, 18.22, julkaistu 2.10.2021. <https://www.youtube.com/watch?v=TnkdoEZhTbc>

Burum, I & Stephen, Q. 2016. MOJO: The mobile journalism handbook. Focal Press

Gevirtz. 2019. 3 Reasons to put the GIMBAL DOWN. Youtube video, 6.20, julkaistu 26.03. https://www.youtube.com/watch?v=7Kdz_7_UAXQ

Haapoja. 2019. Can The iPhone 11 Pro Replace Mirrorless Cameras? Youtube video, 16,27, julkaistu 30.09. <https://www.youtube.com/watch?v=rheTMFrOmdg>

Haapoja. 2020. Should you go IPHONE ONLY in 2020? Pros and Cons. Youtube video, 14.20, julkaistu 03.03. <https://www.youtube.com/watch?v=wKcB69EbTDg>

Kannisto, O. 2019. Videot vapinoitta vaateriin - DJI Osmo Mobile 3 nostaa puhelinvideot ammattitasolle. Mikrobitti. <https://www.mikrobitti.fi/testit/videot-vapinoitta-vaateriin-dji-osmo-mobile-3-nostaa-puhelinvideot-ammattilaistassolle/8840f318-b58a-4fb4-ab98-3e659ff40d5d>

Korpela-Välisaari, S. 2017. Mobiilijournalismi valtaa media-alan. <https://www.theseus.fi/handle/10024/137569>

Newton, C. 2015. "How one of the best films at Sundance was shot using an iPhone 5S". The Verge, 28.1.2015. Luettu 15.1.2022. <https://www.theverge.com/2015/1/28/7925023/sundance-film-festival-2015-tangerine-iphone-5s>

Potato Jet. 2019. iPhone 11 Pro 4k BMPCC 6k Cinema Camera. Youtube video, 12,54, julkaistu 15.10. <https://www.youtube.com/watch?v=JoTCFbq5NP4>

Rafferty, B. 2019. "Steven Soderbergh on the High-Speed Production of High Flying Bird". Vulture, 20.02.2019. Luettu 15.1.2022. <https://www.vulture.com/2019/02/steven-soderbergh-high-flying-production.html>

Stalman. 2021. Steadier Than a Gimbal: SteadXP. Youtube video, 11.09, julkaistu 1.6.2021. <https://www.youtube.com/watch?v=JZkgO-ZrrsQ>

Stalman. 2021. iPhone 13: A Filmmaker's Review. Youtube video, 11,36, julkaistu 25.9.2021. <https://www.youtube.com/watch?v=ISw741BHzvA>

The Nantucket Project. 2014. "Perfection erases humanity" – Casey Neistat. Youtube video, 18,06, julkaistu 28.03. <https://www.youtube.com/watch?v=NxU6pBicecM&t=364s>

Uskali, T. 2013. Jokapaikan Journalismi. Jyväskylä: Manage institute Finland MIF Oy

Ylönen, R. 2019. Kehitys tapahtuu nyt kannen alla. Tekniikan maailma Digilehti 22B/19. <https://tekniikanmaailma.fi/lehti/22b-2019/kehitys-tapahtuu-nyt-kannen-alla/>

LIITTEET

Liite 1. Lotta Maija - Siunattu Voima (Official Music Video)

Ohjaus: Ville Riipinen

Käsikirjoitus: Ville Riipinen

Kuvaus ja leikkaus: Ville Riipinen

Artisti: Lotta Maija Karppi

Linkki: <https://www.youtube.com/watch?v=PHNaFQiBNuU>

Liite 2. Glyfosaatti -dokumenttielokuva

Ohjaus: Ville Riipinen

Käsikirjoitus: Ville Riipinen

Kuvaus ja leikkaus: Ville Riipinen

Tuottaja: Lotta Maija Karppi

Linkki: https://www.youtube.com/watch?v=Ht8A-jpsD_Q&t=1s

